

Kven oppnår høgast lønsemd av økologiske og konvensjonelle bruk?

Kven er mest effektive?

Hans Haga
Kristian Lindblad
Øivind A. Nilsen
Bjørn Gunnar Hansen

Bygd på ei masteroppgåve ved Norges Handelshøgskole våren 2018

...og litt om økonomien i andre produksjonar

- Lønsemd- er det skilnader? Tidlegare og nye funn
- Kven er mest effektive av økobruk og konvensjonelle?
- Kort om lønsemd i andre produksjonar

Nibio 2008

- Ingen statistisk skilnad i lønsemd, tendens til høgare lønsemd pr årsverk
- Økobønder mindre opptekne av økonomisk resultat enn andre
- Miljøomsyn viktige for økobønder

Moland og Lenning 2016

- Høgare effektivitet ved økologisk drift
- Arbeidstimar var medrekna

NIBIO 2014-2017

- 2014: Økologiske bruk har høgare lønsemd.
- 2015 og 2016: Ingen skilnad.
- Ingen skilnad i arbeidsforbruk
- 2017: Små skilnader
- Same arbeidsforbruk

Andrè Myrseth, Tine 2017

- Mjølkonomi 2016
- 63 økobruk og 1000 konvensjonelle

- Økobruk oppnår høgare mjølkepris
- MEN
 - Mykje høgare kraftfôrpris +0,25 kr/MJ
 - Litt lågare tørrstoffinnhald i mjølka
 - Same brutto grovfôrkostnad
- Høgare grovfôropptak
- Liten skilnad i driftsresultat

Bjørn Gunnar Hansen, Tine 2019

- Mjølkonomi 2017
- 43 økobruk og 793 konvensjonelle

- Høgare mjølkepris 5,87 - 5,36
- Høgare kraftfôrpris 0,24 kr/MJ
- Litt høgare mjølk minus fôr (+26 øre)
- Same brutto grovfôrkostnad pr MJ
- 77 % av avlingsnivået
- Litt høgare driftsresultat, +768 kr/MKE

- Ingen vesentlege skilnader i lønsemd
- Er økologiske bruk meir effektive?

Hans fordjupar seg i Buskap

Hans

Kristian

- Finne kva for bruk som har høgast lønsemd av økobruk og konvensjonelle bruk
- Finne kva for bruk som er mest effektive?

- Følgde dei same bruka i Mjølkonomi i tre år, 2014, 2015 og 2016

Kan vi samanlikne økobruk og konvensjonelle utan vidare?

- To ulike måtar å drive på
- Kvar sine føresetnader- ulik produksjonsteknologi- testa
- T.d. : Ville økobruka produsert på same måten om dei ikkje fekk meirpris? Og motsett.....
- Folk tilpassar seg rammevilkåra
- Konsekvens: Vi må samanlikne dei med seg sjølve

Matching

- Føremål: Konstruere ei konvensjonell kontrollgruppe med tilnærma like føresetnader som økobruka.

	Økologiske (n=59)	Alle konvensjonelle (n=854)	Statistisk skilnad før?	Statistisk skilnad etter?
Variablar				
Andel i AB	51 %	29 %	x	
Andel i CD	34 %	45 %	x	
Andel i EFG	15 %	26 %	x	
Andel med robot	36 %	32 %		
Andel i samdrift	14 %	16 %		
Andel omsetnad frå mjølk	80 %	76 %	x	
Jordbruksareal (daa)	534.4	429.4	x	
MKE	51.40	52.13		
Mjølkekvote (l)	258 295	257 801		

Driftsresultat etter matching

Rekneskapstal	Økologiske bruk (n=59)	Kontrollgruppe konvensjonelle bruk (n=177)	Statistisk sikker skilnad?
Produksjonsinntekter (kr)	2 207 152	2 063 103	
Tilskott (kr)	543 622	428 924	x
Sum inntekter (kr)	2 750 774	2 492 027	
Sum kostnader (kr)	2 255 943	1 929 075	
Driftsresultat (kr)	494 832	562 952	

Konklusjon steg 1- lønsemd

- Ingen sikker skilnad i lønsemd mellom økologiske og konvensjonelle bruk
- Støttar andre studiar dei seinare åra

- Kva meiner vi med effektivitet?

Bruk A

- Kvote 150.000
- Driftsresultat 500'

Bruk B

- Kvote 150.000
- Driftsresultat 500'

Kva for eit bruk er mest effektivt?

Korleis målte vi effektivitet?

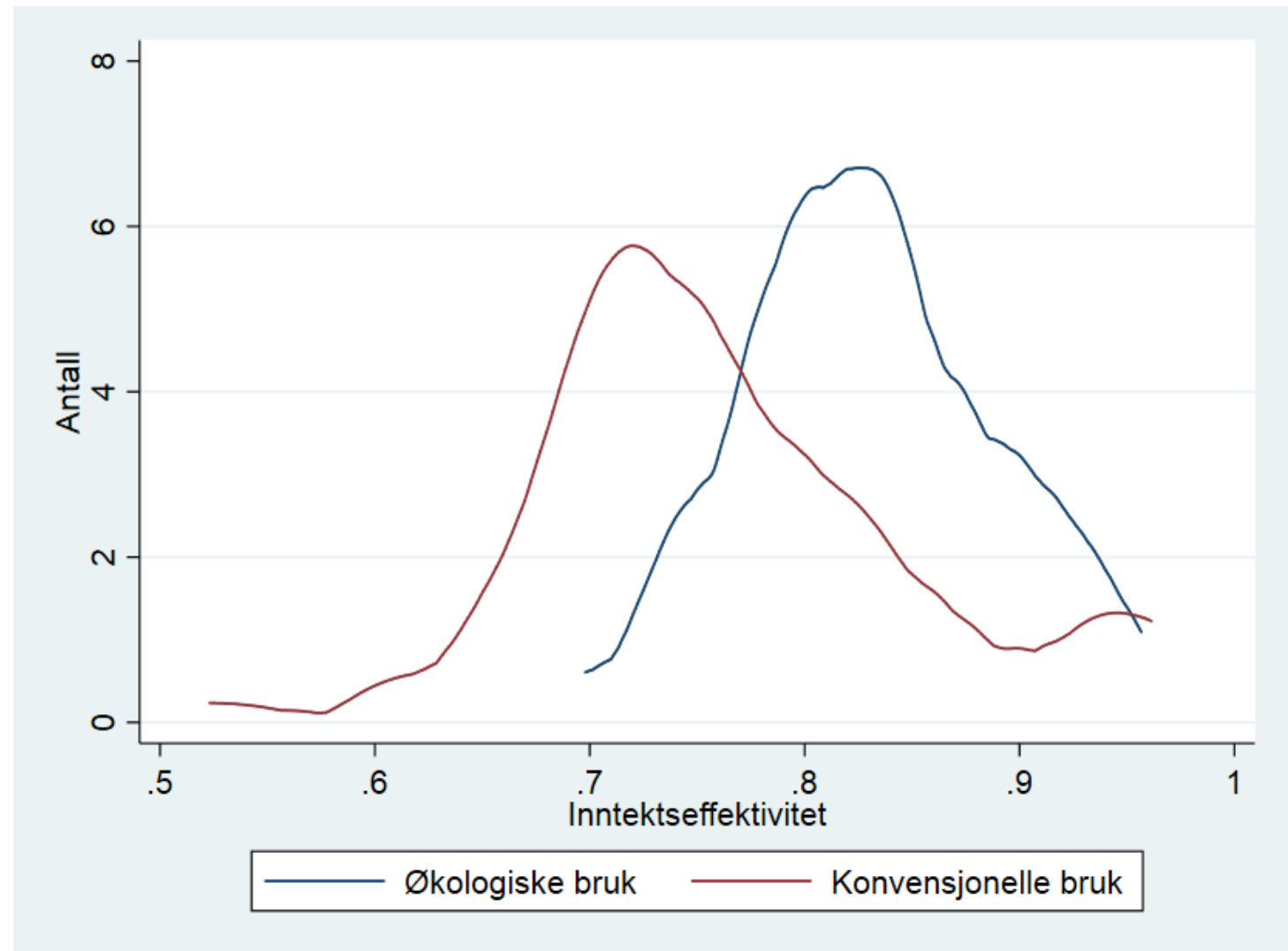

- Inntekt: All inntekt i mjølk- og kjøtproduksjon inkl alle tilskott
- Innsatsfaktorar -kapital : Grovfôrareal, mjølkekvote, variable kostnader, faste grovfôrkostnader, avskrivningar bygningar og grøfter (arbeidstimar mangla dessverre)

Og kva trur der resultatet vart?

- Middel økobruk = 83 %
- Middel konvensjonelle = 76 %

Konklusjonar frå steg 2

- Gitt føresetnadene dei har er økologiske bruk meir effektive enn konvensjonelle bruk, eller sagt på ein annan måte:
- Økologiske bruk må være meir effektive enn konvensjonelle bruk for å oppnå same lønsemd.

Kvifor er økobruka meir effektive?

- Synspunkt?

- Låge variable kostnader
- God drift (og godt grovfôr?)
- Høgare pris og tilskott
- Andre undersøkingar har synt at jamført med konvensjonelle bønder har økobøndene:
 - meir utdanning
 - indre motivasjon
 - større interesse for ikkje- økonomiske faktorar

- <https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2560062>

- Nibio, rapport 124, 2016
- Liten skilnad på økonomien i grovfôrbasert husdyrhald
 - Same kjøtpris, men høgare tilskott og lågare var. kostnader kompenserer for lågare avlingar og mindre kjøtproduksjon

Nortura krev avtale både på storfe og sau for å få meirpris, men er uavhengig av lokalisering

-medlem.nortura.no: «Vi har behov for økologisk storfekjøtt» (02.01)

-brukbar avsetnad, god kjøtkvalitet

-småfe er krevjande å få omsett økologisk

-alt. marknadskanalar i bruk både for kjøt og egg

- Frukt- og grønt
 - produsentar får ikkje avtalt økopris, men etterspørselen er større enn tilbodet
 - økonomisk resultat varierer mykje mellom produsentane

Takk for merksemda!

